

BULETINUL
COMISIUNII
MONUMENTELOR ISTORICE

PUBLICAȚIUNE TRIMESTRIALĂ

1 9 3 5

Așezământul tipografic DATINA ROMÂNEASCĂ ♦ Vălenii-de-Munte

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

PREȘEDINTE: N. IORGA

Membri: IOAN ANDRIEȘESCU, PETRU ANTONESCU, ALEXANDRU LAPEDATU, CONST. MOISIL,
PR. NIC. POPESCU, VICTOR G. ȘTEFĂNESCU, ARTUR VERONA.

Secretar-Director: VIRGILIU N. DRAGHICEANU.

Arhitect-Șef: N. GHICA-BUDEȘTI.

CUPRINSUL

TEXT:

	Pagina
AURELIAN SACERDOȚEANU: Mormântul de la Argeș și zidirea Bisericii Domnești	49
N. IORGA: Biserica din Stari-Chiojd	58
" " Biserica din Poieni (Iași)	64
Raportul Secțiunii Regionale Cernăuți a Comisiunii Monumentelor Istorice pe anii 1933-1934.	65
N. IORGA: Cercetări noi la Cotnari	75
BARBU SLĂTINEANU: Biserica din Maieri, Alba-Iulia	78
N. IORGA: La biserica lui Petru Rareș din Târgul-Frumos	80
Comunicări de Victor Brătulescu, arhitectul S. Becu, arhitectul Șt. Balș și Barbu Slătineanu	81
Cronică de N. Iorga și Al. Bărcăcilă	92
Resumat frances.	96

ILUSTRAȚIUNI:

<i>Mormântul de la Argeș și zidirea Bisericii Domnești.</i>	Fig. 7. — Vederea mănăstirii Putna din spre Miază-noapte (Dealul Popii)	72
Fig. 1. — Planul Curții Domnești din Argeș. După V. Drăghiceanu, <i>Curtea Domnească din Argeș</i> , p. 5. Clișeu Com. Mom. Ist.	Fig. 8. — Vederea mănăstirii Putna din spre Miază-noapte (Dealul Popii)	73
Fig. 2. — Planul distribuției mormintelor aflate în săpături: 1. Cavaler, 2. Cavaler zugrăvit, 3. Cavaler fleurs de lys, 4. Cavaler, 5. Mormânt închipuit, 6. Voislav, 7. Udobă, 8. Vladislav, 9. Dan, 10. Radu Negru, 11. Fiul lui Radu Negru, Vladislav, 12. Ana Doamna, 13. Dan II, 14. Necunoscut. După V. Drăghiceanu, <i>Curtea Domnească din Argeș</i> , p. 41. Clișeu Com. Mon. Ist.	Fig. 9. — Planul	74
Fig. 3. — Planul bisericii și al zidărilor împrejmuitoare cu vechimea lor		
Fig. 4. — Planul probabil al vechii biserici și poziția mormântului vovodal		
	<i>Cercetări noi la Cotnari.</i>	
	Fig. 1.	75
	Fig. 2. — Piatră de mormânt	76
	Fig. 3. — Fragment de piatră de mormânt	76
	Fig. 4. — Piatră de mormânt	77
	Fig. 5. — Biserica latină.	77
	<i>Biserica din Maieri, Alba-Iulia.</i>	
	Fig. 1. — Biserica din Maieri, Alba-Iulia.	78
	Fig. 2. — " " " " " "	79
	<i>La biserica lui Petru Rareș din Târgul-Frumos.</i>	
	Fig. 1. — Biserica din Târgul-Frumos	80
	Fig. 2. — Icoană din Museu.	80
	<i>Comunicări.</i>	
	Fig. 1. — Biserica din Sângeorz-Băi.	81
	Fig. 2. — Icoană de la biserica din Sângeorz-Băi.	82
	Fig. 3. — Biserica din Baia-Sprie	82
	Fig. 4. — Altarul vechii biserici din Sisești	83
	Fig. 5. — Ușa vechii biserici din Sisești	83
	Fig. 6. — Biserica din Dănești	83
	Fig. 7. — " " " " Cadru de ușă.	84
	Fig. 8. — " " " " Siurdești	84
	Fig. 9. — " " " " Plopiș	85
	Fig. 10. — " " " " Lăscăia. Vedere din spre Nord-Vest	85
	Fig. 11. — Biserica din Lăscăia. Vedere din spre Nord-Est	85
	Fig. 12. — Biserica din Vad.	86
	Fig. 13. — " " Berința	86
	Fig. 14. — " " Vasilău, pe malul Nistrului, cu inițialele E. T., Enache Tabără	87
	Fig. 15. — Schitul Crișciatoc din fața Zalescicului.	88
	<i>Cronică.</i>	
	Fig. 1. — Firizul Ilovățului. Ruine. Crovul Mănăstirii	92
	Fig. 2. — Firizul Ilovățului. Ruinele corpului b pe Crovul Mănăstirii	93
	Fig. 3. — Firizul Ilovățului. Ruinele corpului b pe Crovul Mănăstirii	93
	Fig. 4. — Ruinele mănăstirii lui Nicodim. Firizul Ilovățului, Mehedinți	94

stradă. Înainte de a se face această operațiune, s'au făcut două sub-zidiri cu beton de ciment la extremități.

Odată această operațiune de consolidare fiind terminată, s'a dat jos toată tencuiala pereților exteriori, scoțând la iveală zidăria de bolovani de râu. S'au înlocuit pietrele mărunte și cărămizile putrede cu pietre de râu mai mari, zidindu-le cu mortar de ciment, și în urmă s'a făcut o rostuială cu ciment.

Brăul nefiind executat cu cărămizi speciale bine arse, s'a tencuit cu mortar de ciment.

De asemeni s'a tencuit toată cornișa, respectând vechea formă. O mică porțiune din cornișă, care era decorată cu un ornament floral în frescă, s'a păstrat.

S'au micșorat golurile a două ferestre din naos, aducându-le la aceleași dimensiuni ca și cele existente, încadrându-le cu încadramente de piatră la fel cu cea existentă.

Cu ocazia săpăturilor făcute la soclu pentru

nivelare, s'a găsit și un încadrament la fel cu cel existent, care s'a așezat la una din ferestre.

Aceste încadramente au inscripții șterse; probabil sânt pietre de mormânt. S'a înlocuit strășina înfundată, care era putredă, cu alta nouă, din lemn de brad. S'a executat un trotuar de beton de ciment nesclivisit de jur împrejur. S'a nivelat terenul din jurul bisericii și s'a executat o împrejmuire din bolovani de râu rostuiți cu ciment și cu stâlpi de zid, așezați la distanță de 200 m. l., și între ei panouri din lemn de stejar.

S'a făcut un zid în *talus* spre stradă.

Toate aceste lucrări s'au executat supt conducerea subsemnatului, în regie și din fondurile Comisiunii Monumentelor Istorice. Toate materialele și lucrătorii au fost angajați de parohul bisericii, părintele V. Nicolau, care a făcut toate plățile.

În ceia ce privește partea tehnică, a mai dat ajutor d. arhitect Sachelarie, episcop al bisericii, pentru executarea lucrărilor în bune condițiuni.

Arhitect S. BECU.

VECHEA PARDOSEALĂ A BISERICII PRECISTA DIN BACĂU.

Cu ocazia schimbării dușumelei din biserică, părintele paroh Bujor a găsit în naos, lângă absida laterală Sud, urme din vechea pardoseală de cărămidă, supt grințile susținând podeaua (la circa 10 cm. supt nivelul de azi).

Cărămizile sânt puse pe muche și formează un desen în zig-zag (*spina di pesce*).

Extrem de interesant este faptul că toate aceste cărămizi erau smălțuite pe fața văzută.

La unele din ele se mai păstrează smălțul în întregime, iar la celelalte se poate constata prezența lui pe fețele laterale, unde poșighița de smalt, care s'a prelins pe aceste fețe, a rămas ferită de pașii credincioșilor.

Cărămizile sânt identice cu cele ce se întrebuin-

țau în fațadă pe vremea lui Ștefan-cel-Mare, cu dimensiunile 27-28, 13-14, 6 cm., și au aceleași colori: verde, galben și brun.

(Porțiunile descoperite sânt prea mici pentru a se putea constata dacă aceste colori erau alternate în mod regulat.)

Se poate spera că la schimbarea dușumelei din altar să se găsească cărămizile pe o întindere mai mare.

Dacă într'adevăr pardoseala aceasta este cea primitivă și nimic nu contrazice această ipotesă, descoperirea făcută ni arată o aplicare încă necunoscută a principiilor decorative ale meșterilor lui Ștefan-cel-Mare.

Arhitect ȘT. BALȘ.

Pe o Evanghelie din București, 1693. Pe o cruce de argint aurit aplicată în dosul copertei:

† Această sfântă Evanghelie, ce este doveada bisericii Sfânt. prorocu Ilie din Gorgan, s'au îmbrăcat cu argint și s'au poleit prin cheltuiala robu lui Dumnezeu, să pomn[eas]c[ă] Radu Slătineanu: 1815 Fevr: 15:

Însemnarea pe dosul copertei (începutul sec. al XVIII-lea):

Această sfânta Evanghelie iaste dată de dum-

neaei jup[ă]neasa Stanca de poman[ă] biserici de la Gorgan, iaste hramul lui Sfetii...

Pe o cruce de argint de la Biserica Precistei din Galați:

Această cruce au făcut-o Ilie Stolnic, l[ea]t 7212 (1704).

Pe altă cruce, de la Precista din Galați:

„Velichi Preot; 1871. Apr. 4.“

BARBU SLĂTINEANU.